

Zwierzyniec, dnia 18.03.2014 r.

Sprawozdanie z działalności Komisji Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski za lata 2012 – 2013

Komisja została powołana przez ZG PZHK w czerwcu 2012 r. na 6-letnią kadencję w następującym składzie:

1. Marek Żuławski – Przewodniczący,
2. Jan Słomiany – Wice – przewodniczący,
3. Zbigniew Jaworski,
4. Katarzyna Igielska,
5. Tadeusz Jeziński,
6. Wojciech Ganowicz,
7. Patrycja Wojciechowska.

Przez pierwsze pół roku działa ona w w/w składzie pod przewodnictwem Marka Żuławskiego. Po Jego rezygnacji z funkcji Przewodniczącego i powołaniu na tę funkcję dotychczasowego Wice- przewodniczącego Jana Słomianego oraz wybraniu przez Komisję Wice – przewodniczącym Tadeusza Jezińskiego, skład Komisji nie zmienił się do chwili obecnej.

Na pierwszym posiedzeniu w roku 2013 Komisja ustaliła problemy, z którymi winna się zmierzyć i zadania, które powinna wykonać w tym roku.

Od stycznia 2013 roku zaczął obowiązywać nowy „Program hodowli zachowawczej koni rasy konik polski”, który Minister Rolnictwa zatwierdził w 2012 roku. Program ten, przygotowany przez Komisję poprzedniej kadencji, wprowadził kilka istotnych zmian, a najważniejsza to utworzenie dla klaczy drugiego działu ksiąg stadnych, zmiany w systemie oceny prób użytkowości (punktacja za uzyskane wyniki), oraz zasad licencjonowania koni, tzn. minimum 3 sztuki w obecności co najmniej jednego członka Komisji Księgi. W 2012 roku Komisja przeprowadziła kilka szkoleń, zarówno dla pracowników biur okręgowych, jak i hodowców koników polskich, podczas których szczegółowo zostały omówione zasady obowiązujące przy wpisie do księgi.

Komisja zajęła się także problemem, czy zobligować właścicieli klaczy, aby wszystkie zaliczyły próby użytkowości na takich samych zasadach jak ogiery, czy też termin ten przesunąć? Ostateczna decyzja jeszcze nie zapadła.

W związku z tym, iż Związek Hodowców Koników Polskich współpracując z Polskim Związkiem Hodowców Koni oraz Okręgowymi i Wojewódzkimi Związkami organizuje w

kraju sporo imprez hodowlanych, pokazów i zawodów z udziałem koników polskich, Komisja postanowiła, że na każdej z nich będzie brał udział przynajmniej jeden członek Komisji.

W roku 2013 KKS Koni Rasy Konik Polski brała udział w następujących imprezach:

1. Próby dzielności i licencje klaczy oraz ogierów w Krzelowie – OZHK Kielce,
2. XXVI Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, gdzie dokonywano oceny na płycie oraz próba użytkowości w postaci konkursu powożenia,
3. Konikoniada – OZHK Wrocław, próby dzielności oraz licencja ogierów,
4. Bazyliada (Śląsko-Opolski ZHK Katowice), próby dzielności, licencja ogierów i klaczy,
5. Święto Konika Polskiego w Wojnowie (Warmińsko – Mazurski ZHK Olsztyn), gdzie odbywa się Wszechstronny Konkurs Konika Polskiego w formie zawodów jeździeckich,
6. Tarpaniada – w Sierakowie (Wielkopolski ZHK Poznań).
Ogólnopolska impreza, jako Krajowa Wystawa Hodowlana Koni Rasy Konik Polski (Czempionat Młodzieżowy) oraz próby użytkowości, licencje ogierów i klaczy, imprezy towarzyszące,
7. Weekend z Konikiem Polskim w Popielnie. Warmińsko – Mazurski ZHK Olsztyn.
Próby użytkowości, licencje klaczy i ogierów,
8. Piknik z Konikiem Polskim w Trzcinicy k. Jasła. Okręgowy Związek Hodowców Koni w Rzeszowie. Próby użytkowości, pokazy sportowe,
9. Zwierzyniec (LZHK) – próby użytkowości, licencja ogierów i klaczy.

Komisja przyjęła przy ocenie klaczy i wpisie do ksiąg, że przypadki wątpliwe (wpis do GI lub GII) będą rozstrzygane przez Komisję na wniosek inspektorów z Okręgowych lub Wojewódzkich Związków Hodowców Koni.

Z powodu dużej liczby hodowców, którzy chcą aby przy nazwach ich koni był jeszcze przydomek, Komisja postanowiła, że może to być jeden znak lub wyraz, a nie więcej. Komisja wyraziła zgodę na zmianę litery początkowej nazwy potomstwa od klaczy, której 2 pokolenia wstecz tą literę zmieniono. Przywrócono literę W zamiast D.

Zadecydowano również, że przy kategoryzacji ogierów, te które nie zaliczą jeszcze próby użytkowości pozostaną przy kategorii C.

Komisja zwróciła się do Instytutu Zootechniki w sprawie uznania klaczy zakwalifikowanej do księgi GII, z tego powodu nie została zakwalifikowana do programu ochronnego aby

mogła w nim uczestniczyć, gdyż reprezentuje jedną z najmłodszych linii klaczy tj. GENEZA, która ma niewiele przedstawicielek w hodowli.

Komisja interweniowała także w sprawie ogiera, który z powodu urazu kończyny nie zaliczył w 2012 roku prób użytkowości, a krył klacze, aby został zaliczony do ogierów, które mogą uczestniczyć w POZG, a ostatecznie próbę zaliczył na początku 2013 r.

Komisja postanowiła zmienić zapis w obowiązującym Programie hodowli zachowawczej koników polskich, który dotyczy obowiązkowego badania DNA lub innych markerów genetycznych, aby obowiązywał on od 2014 roku tylko w przypadku koników wpisywanych do ksiąg.

W ramach szkolenia inspektorów z Wojewódzkich i Okręgowych Związków oceniających koniki polskie przeszkolono i wydano uprawnienia do wpisu do ksiąg 5 osobom.

Statystyka dotycząca koników polskich w 2013 roku

I. Pogłowie koników - do 30 lat – 4938 szt.,

- do 20 lat – 4794 szt.,

- od 3 do 20 lat – 3680 szt.,

Klacje - od 3 do 20 lat – 2347 szt.

II. Urodziło się i zostało opisanych 625 szt., źrebiąt (w roku 2012 – 669)

tj. 93 % w stosunku do roku poprzedniego:

- ogierki: 288 szt.: najczęściej na terenie Wielkopolskiego ZHK – 47 szt.,
najmniej w Wojewódzkim ZHK - Oddział Radom - 1 szt.

- klaczki: 337 szt.: najczęściej na terenie Wielkopolskiego ZHK – 69 szt.
najmniej w Kujawsko – Pomorskim ZHK (Bydgoszcz).

Opisano również koniki, które nie pochodziły po rodzicach wpisanych do ksiąg tj. 16 szt. po nieznanym ogierze oraz 14 szt. od nieznannej matki.

III. Licencje uzyskało 226 szt. koników, w tym 11 ogierów i 215 klaczy.

Najwięcej klaczy uzyskało licencje w Pomorskim ZHK (Malbork) – 37 szt.
oraz w Wielkopolskim ZHK – 35 szt.

Ogierki: 3 szt. w Warmińsko – Mazurskim ZHK w Olsztynie, pojedynczo w pozostałych.

W 2012 r. wpisano do ksiąg 183 szt. koników co daje wzrost w 2013 roku o 23,5 %.

IV. Próby użytkowości: zaliczyło

- ogierki: 23 szt. (7- zasadnicza wierzchowa, 7 –zasadnicza zaprzęgowa, 9 –wstępna)
- klacze: 157 szt. (13 –zasadnicza wierzchowa, 5- zasadnicza zaprzęgowa, 139 – wstępna)

V. Przeglądy dotyczące osobników wpisanych do ksiąg (które są zamkniętymi księgami):

- ogiery: 147 szt. (najwięcej w Wielkopolskim ZHK : 29 szt. oraz Warmińsko-Mazurskim ZHK w Olsztynie: 20 szt.)
- klacze: 819 szt. (Wielkopolski ZHK: 164 szt., Okręgowy Związek HK we Wrocławiu: 122 szt., Warmińsko –Mazurski ZHK w Olsztynie: 96 szt.).

VI. Występujące linie genealogiczne ogierów:

W Polsce funkcjonuje 6 linii ogierów:

1. Linia ogiera Liliput ur. 1918 r. - w POZG uczestniczy 12 jego przedstawicieli,
2. Linia ogiera Wicek ur. ....? - w POZG uczestniczy 45 jego przedstawicieli,
3. Linia ogiera Goraj ur. 1935 r. - w POZG uczestniczy 25 jego przedstawicieli,
4. Linia ogiera Myszak ur. 1937 r. - w POZG uczestniczy 20 jego przedstawicieli,
5. Linia ogiera Chochlik ur. 1940 r. - w POZG uczestniczy 24 jego przedstawicieli,
6. Linia ogiera Glejt I ur. 1944 r. - w POZG uczestniczy 7 jego przedstawicieli.

Przekrój wiekowy ogierów zarejestrowanych w Programie Ochrony Zasobów Genetycznych prowadzonych przez Instytut Zootechniki przedstawia się następująco:

- od 3 do 10 lat: 83 szt. tj. 62,4 %,
- od 10 do 15 lat: 356 szt. tj. 27,1 %,
- od 15 do 20 lat: 10 szt., tj. 7,5 %,
- powyżej. 20 lat: 4 szt., tj., 3 %

.....
Razem: 133 szt. - 100 %

Liczbowa przynależność ogierów wyodrębnionych linii męskich w IX tomie Księgi Stadnej koników polskich (ostatnim wydaniem przez PZHK).

Lp.	Linia męska	ogierzy wpisane do poprzednich tomów Kkn	ogierzy nowo wpisane	razem
1.	Chochlik ur. 1940 r.	20	31	51
2.	Glejt I ur. 1944 r.	11	19	30
3.	Goraj ur. 1935 r.	23	55	78
4.	Liliput ur. 1918 r.	5	16	21
5.	Myszak ur. 1937 r.	13	15	28
6.	Wicek	43	70	113
	Ogółem	115	206	321

VII. Występujące linie genealogiczne klaczy:

W hodowli koników wyodrębniono od początku powstania rasy 35 linii klaczy.

Aktualnie w 2013 r. w księgach stadnych rejestrowano potomstwo reprezentujące 16 linii.

Lp.	Linia żeńska	klacze wpisane do poprzednich tomów Kkn	klacze nowo wpisane	razem
1.	Białka ur. 1944 r.	1	9	10
2.	Bona ur. 1954 r.	1	1	2
3.	Dzina I	3	20	23
4.	Geneza ur. 1965 r.	3	6	9
5.	Karolka ur. 1933 r.	34	110	144
6.	Liliputka I ur. 1920 r.	41	104	145
7.	Misia II ur. 1948 r.	3	10	13
8.	Ponętna ur. 1946 r.	4	6	10

9.	Popielica ur. 1937 r.	5	7	12
10.	Tarpanka I ur. 1937 r.	42	147	189
11.	Traszka	41	124	165
12.	Tunguska ur. 1949 r.	6	34	40
13.	Tygryska ur. 1928 r.	6	16	22
14.	Urszulka ur. 1934 r.	23	69	92
15.	Wola ur. 1943 r.	11	34	45
16.	Zaza ur. 1933 r.	38	122	160
	Ogółem	262	819	1081

Komisja uważnie monitoruje to co dzieje się w poszczególnych liniach klaczy oraz ogierów. Aktualnie żadnej z nich nie grozi wyginięcie. Jednak ich liczebność jest bardzo zróżnicowana. Część linii jest nadreprezentowana w stosunku do innych, które mają nielicznych przedstawicieli. Komisja stara się uświadamiać hodowców, przedstawiając im ten problem aby zakupując klacze do swoich hodowli brali jednocześnie pod uwagę ich przynależność do wyodrębnionych linii. Celem każdego ośrodka hodowlanego powinno być dążenie do jak największego zróżnicowania genetycznego stada, to znaczy posiadania przedstawicieli wielu linii, a szczególnie tych, które są nielicznie reprezentowane.

Przewodniczący Komisji Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski

Jan Słomiany

